

Transparentnost proračuna i uključivanje javnosti u proračunski proces

City to City Dialogue: Sustainable Local Economic Development in SEE
Citizens to engage in Cities
Skopje, 12. travnja 2019.

SADRŽAJ

- Istraživanje proračunske transparentnosti
  - Istraživanje transparentnosti i otvorenosti lokalne samouprave
  - Projekti uključivanja javnosti u proračunski proces
-

Istraživanje proračunske transparentnosti

Institut za javne financije provodi istraživanje (2015-2018) s ciljem poticanja:

1. lokalnih jedinica da:

- se otvore građanima
- pravovremeno objavljuju ključne proračunske dokumente
- uključe građane u odlučivanje o lokalnim proračunima

2. građana da:

- vode računa o lokalnim proračunima
-

1. Što je transparentnost proračuna?

Mogućnost građana da službenim internetskim stranicama pronađu:

- **potpune,**
- **točne,**
- **pravovremene i**
- **razumljive informacije**

o proračunima županija, gradova i općina.

---

2. Kako se mjeri transparentnost proračuna?

Brojem objavljenih proračunskih dokumenata na službenim internetskim stranicama LJ u trenutku pretraživanja

(studeni 2017. - ožujak 2018.):

1. godišnje izvršenje proračuna za 2016.;
2. polugodišnje izvršenje proračuna za 2017.,
3. prijedlog proračuna 2018.,
4. izglasani proračun 2018. i
5. proračun za građane za 2018.

Razina transparentnosti kreće se od 0 do 5.

---

3. Rezultati istraživanja

Prosječna razina transparentnosti proračuna svih LJ

- 1,8 prvi ciklus
- 2,4 drugi ciklus
- 3,1 treći ciklus
- **3,5 ovaj četvrti ciklus**

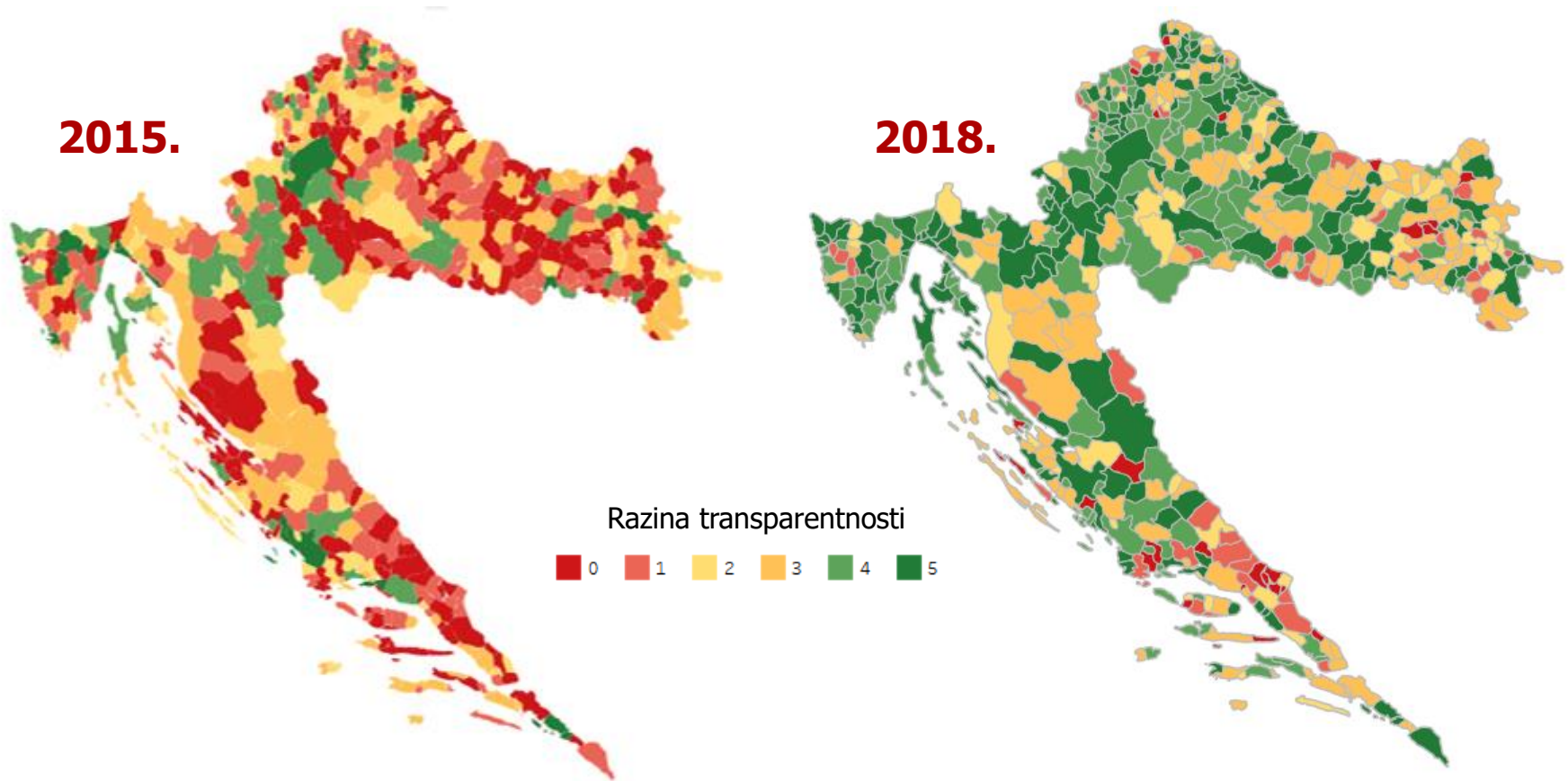
Prosječna razina transparentnosti proračuna po vrstama lokalnih jedinica (četvrti ciklus):

- **županija - 4,9**
- **gradova - 4**
- **općina - 3,3**

Razina transparentnosti kreće se od 0 do 5.

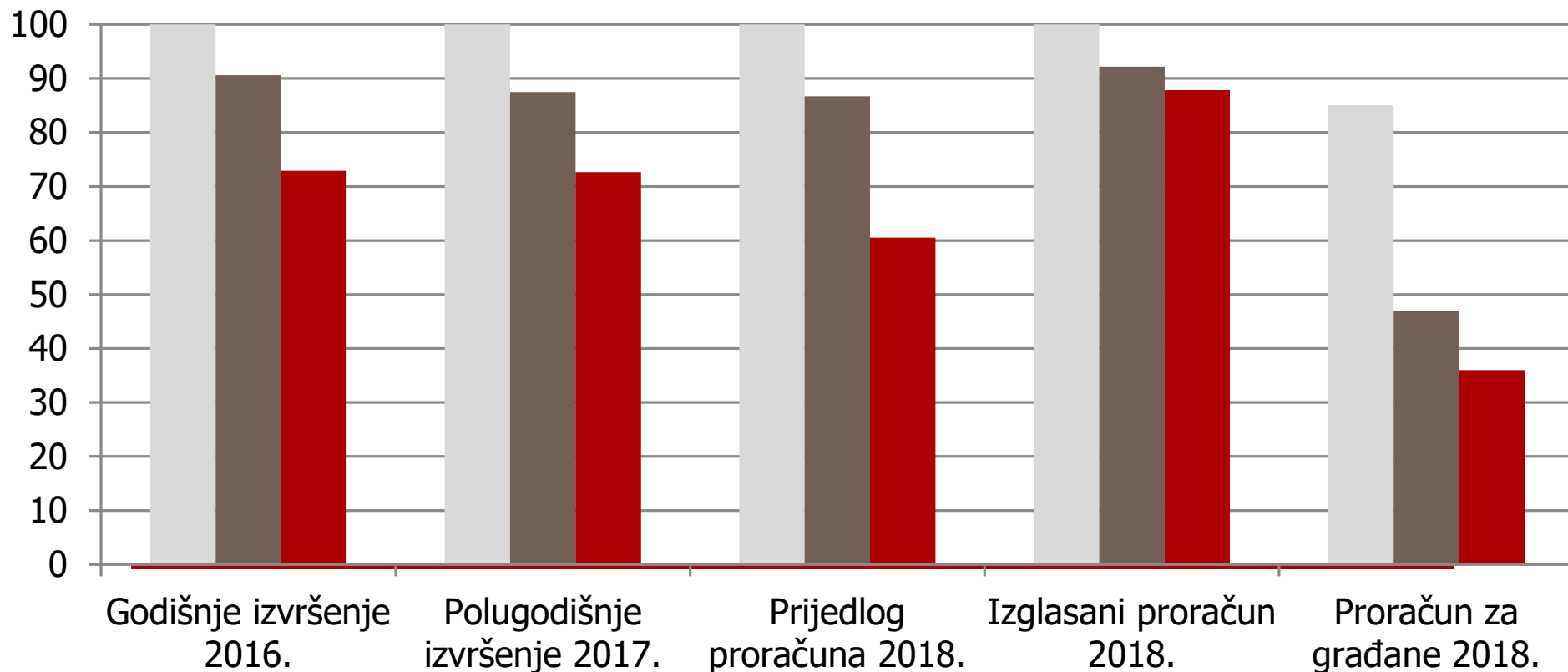
4. Prosječna transparentnost proračuna LJ se popravlja

5. Koji se dokumenti najviše objavljuju?

Objavljeni proračunski dokumenti (u %)

■ Županije ■ Gradovi ■ Općine

6. Preporuke

Vlada i Ministarstvo financija:

- **osnažiti proračunski okvir i donijeti nove zakone o proračunu i o proračunskoj odgovornosti**
- propisati obvezu da LJ u unaprijed zadanim rokovima u zadanim formatima objavljuju cjelovite ključne proračunske dokumente, ali i sankcionirati one koje se tih obveza ne pridržavaju
- **vlastitim primjerom pravovremene objave ključnih dokumenata državnog proračuna** ukazati na važnost proračunske transparentnosti

Udruge lokalnih vlasti trebaju **poticati proračunsku transparentnost i pomagati LJ.**

Istraživanje transparentnosti i otvorenosti lokalnih vlasti

- Istraživanje LOTUS (2008-2014) provode Gong i Udruga gradova
  - Istraživane dimenzije: (1) Javnost rada predstavničkog tijela, (2) Javnost rada izvršne vlasti, (3) Pravo na pristup informacijama, (4) Suradnja sa zajednicom te (5) Mjesna samouprava.
  - Korištenje **70 indikatora** (objavljene odluke predstavničkih tijela i izvršne vlasti, proračun, prostorni planovi, video prijenos sjednica, mystery istraživanje provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama, itd.)
  - Unatoč pooštavanju kriterija prosječne ocjene u porastu
  - Web: lotus.gong.hr
-

Novije prakse uključivanja javnosti u proračunski proces

Dubrovnik: Participativno budžetiranje u osnovnoj školi

-Pilot projekt s 550 učenika u 25 razreda

-Unaprijed definirani kriteriji prihvatljivosti projekta

-Projekti do cca 1.500 EUR

Kriteriji za ideju za vašu školu

Domaći rad

Ime učenika: _____

Ime nastavnice i razred: _____

Šta biste voljeli promijeniti, poboljšati ili dodati u svoju školu? _____

Zašto to treba učiniti? _____

Kako biste proveli svoju ideju? _____

Ovaj prostor možete koristiti kako biste dodatno objasnili vašu ideju svojim prijateljima i prijateljicama u razredu.
Crtajte - nacrtajte - nacrtajte - nacrtajte - kako god želite!

- Ideja koja će doprinijeti školi i u budućnosti je škola.
- Ideja koja je za opću dobro većinu učenika i učerica.
- Ideja koja će se moći realizirati do kraja kalendarske godine (2016).
- Ideja koja ne košta više od 10.000 HRK (neto).
- Ideja koja nije vjerske, religijske ili stranačke naravi.
- Ideja koja ne utječe štetno na okoliš!

Želite znati više?
Dubrovnik
Blažina

Participativno budžetiranje
Pilot projekt u osnovnim školama
Učenici odlučuju o tome koje projekte će financirati u svojoj školi!

Novije prakse uključivanja javnosti u proračunski proces

Trogir: Participativno budžetiranje „I tebe se pita“

- Projekt na razini cijeloga grada, provedba po mjesnim odborima
  - Od pripreme projekta do uvrštenja u proračun – 4 mjeseca
  - Ukupna vrijednost projekata koje izabiru građani cca 160.000 EUR
  - 293 nominirana projekta u 8 javnih rasprava - 33 odobrena
- Najviše projekata:
- Asfaltiranje prometnica
  - Prometna ogledala
  - Popravci klupa i koševa u parkovima i na plažama
  - Prometna signalizacija i urbana oprema
-

Novije prakse uključivanja javnosti u proračunski proces

Sisak: Moj gradski proračun

Opće informacije o proračunu

Pregled prihoda i rashoda

Interaktivno planiranje proračuna

Web: proracun.sisak.hr

Bjelovar: Otvoreni proračun

Edukacija o proračunu

Svi proračunski dokumenti

Analitički pregled ključnih rashoda

Interaktivni pregled trendova

Pregled svih pojedinačnih troškova

Web: proracun.bjelovar.hr

Oblici transparentnosti i uključivanja javnosti u proračunski proces

Crikvenica – prva javna tribina 2002. godine i proračun za građane

Rijeka - Program malih komunalnih akcija (online obrazac, e-savjetovanje od 2004. godine), Program lokalnog partnerstva, ProračunAjme (interaktivni proračunski alat)

Pazi(n) proračun! – tribine u mjesnim odborima s početkom 2014. godine, specijalizirana web stranica

Mali Lošinj – javna tribina, specijalizirana web stranica, društvene mreže

Pula – tribine u mjesnim odborima, specijalizirana web stranica

Dugo Selo, Pregrada – javne tribine

Slavonski Brod, Slatina - obrazac za podnošenje prijedloga

Osijek – outsourciran blog o proračunu - Čist Račun

Hvala na pažnji!

www.udruga-gradova.hr
dario@udruga-gradova.hr
